

Ігор Корнелюк

ТВОРЧИСТЬ ЯК ЖИТТЯ

Ігор Корнелюк: творчість ЯК ЖИТТЯ

Видання для дозвілля

Київ
“Дарунок”
2020

УДК 930.2
Іг26

Матеріали взяті з навчальною метою.
Усі права належать власникам.

Иг26 Ігор Корнелюк: творчість як життя. - К. : Видавництво «Дарунок». - с.

ISBN 978-966-xxxx-xx-x

Ця книга — збірка інтерв'ю та цікавих фактів з біографії відомого композитора Ігоря Корнелюка.
«Мені мама колись пояснила, чому розвалився Радянський Союз. Тому що в ньому будували великі плани на майбутнє. Ну не треба будувати ніяких планів! Мама мені казала: «Ігорю, ніколи не думай про завтрашній день. Живи сьогодні. Став плани на сьогодні і виконуй їх — крок за кроком. І тоді подумати сама непідйомна робота». Я часто згадую мамині слова, беручись за такі роботи, як «Майстер і Маргарита». Тому у мене ніколи не було, немає і не буде ніяких планів. Я ніколи не думаю про майбутнє. Я просто живу в своєму світі. І чесно роблю свою справу»

ISBN 978-966-xxxx-xx-x

© Видавництво
“Дарунок”, 2020
© ТОВ “Видавництво
Дарунок”,
оформлення, 2020

Основні дати з життя Ігоря Корнелюка?

1962

народився в Бресті

1982

вступив у Ленінградську консерваторію

1985

працював музичним керівником Ленінградського театру «Буф»

1988

почав сольну кар'єру, написав «Дожди», «Билет на балет»

2000

написав музику до фільму «Бандитський Петербург»

2005

написав музику до телесеріалу «Майстер і Маргарита»

Інтерв'ю у хронологічній
послідовності: про музику
та родину

Бути майстром. Про Баха, «Майстра і Маргариту» та «Бандитський Петербург»

«Російська газета», текст Елена Калядина
02.03.2006

— У моїй попутниці у швидкому поїзді Москва—Санкт-Петербург задзвонив мобільний телефон. Проспівав мелодію з фільму про «бандитське» місто, у яке ми прямували. Я здригнулася від збігу: адже їхала на зустріч саме з її автором.

— Спочатку я теж здригався, коли чув «Місто» в мобільниках, — зізнався Ігор у відповідь на мою історію. — Ай да молодець! Але дуже скоро перестав, тому що навіть самі свої легковажні пісні ніколи не писав для того, щоби бути поміченим.

— Ігорю, ти непомічений ні в яких шоу-бізнес-тусовках, без яких, напевно, у наш час важко обійтися артистові, щоби про нього пам'ятали. Це твоя принципова позиція?

— Так. Якщо грати в шоу-бізнес, то треба грати всерйоз. А мені не хочеться. Тому що за професією я — композитор, і всерйоз мені хочеться не грати, а бути. На жаль, шоу-бізнес семимильними кроками йде по всьому нашому житті.

— З чим це пов'язано?

— З великим винаходом Генрі Форда — конвеєром. Але Форд придумав його для виробництва матеріальних цінностей — автомобілів. А ми впровадили конвеєр в усі сфери життя. Ми перестали думати, внутрішньо працюва-

ти, співпереживати. Коли я починав на естраді, якісь окремі твори можна було назвати творами мистецтва. Зараз же все усереднене, прирівняна до розхожій слівцю «формат». Музика робиться на потребу: те, що «хавають».

— А як тобі вдається ситно «хавати», наприклад, мати прекрасну квартиру з ультрасучасної студією, знехтувавши правила шоу-бізнесменства?

— Ну ось дивись на виключення з правил. Я просто займаюся своєю справою. Ось зараз після «Майстра» хочу прочухатися й записати абсолютно нові пісні.

— Які? Ще не уявляєш?

— Уявляю. Але не скажу. Головне — мені дуже хочеться їх записати. І я дуже радий, що, незважаючи на мою втому, у мене ще залишилося це почуття — хочеться. Насправді в житті найголовніше — щоби хотілося. Найголовніше — не мати щось, не бути кимось. А щоби хотілося.

— І все ж, без лукавства, коли в мобільниках звучиш, відомим себе відчуваєш?

— Я себе відчуваю майстровитим. Щоранку я приходжу в студію й починаю працювати. Я, не дай бог, не хочу себе порівнювати з Бахом. Але він завжди для мене був прикладом мастеровитості. У Ленінградській консерваторії мене вчив чудовий професор — старенький, ще пам'ятав, як Римський-Корсаков викладав. Він ходив у накрохмаленій білій сорочечці, курил сигарети «Арктика» з чорним фільтром. Як зараз пам'ятаю його першу лекцію. Він закурил «Арктику» і виголосив хрипким голосом: «Бах був простою майстровитою людиною. Кожен день він знав три справи: випити кухоль пива, написати фугу й замовити спадкоємця». І в цей момент, коли я ставився до Баха, як до космосу, я зрозумів, що це була дійсно майстерна людина. Він — хоч не хоч — кожен день повинен був написати фугу. І в цьому, напевно, суть. Тільки так можна чогось досягти.

— А як же музи?

— Чайковський із цього приводу дуже добре говорив: натхнення — та гостя, яка не любить відвідувати ледачих.

«Бандитський Петербург»

«Майстер і Маргарита»

Для того щоби зрозуміти відчуття захоплення від творчості, мені доводиться сидіти по кільканадцять годин і шукати якісь три ноти. А потім зрозуміти: ох, пробило! Якщо не проб'є, твоя музика нікого не зачепить.

— **Насправді завжди прикро за композиторів, чії пісні співають усі, але далеко не кожен скаже, хто ж їх автор. Ну, наприклад, хто знає, що «Ой, цвіте калина» перу Дунаєвського належить. Це ж народна пісня! А ти себе таким ось «народним» композитором відчуваєш? Знає народ, хто те же «Місто» написав?**

— Думаю, знає. Оскільки на відміну від «Калини» — це недавно написано. Мені, клянуся, така популярність «Міста» приємна. Але так само клянуся, вона не була самоціллю. Я просто намагався написати пісню, близьку режисерським задумом. Коли я прочитав сценарій, був вражений кількістю крові. А Бортко хотів зробити з цього мелодраму. І таке дивне завдання доручив мені. Я два місяці шукав мелодію. І ніколи не думав, що вона стане популярною. До перших захоплень ставився насторожено. Але потім повалили листи — з усього світу, від наших співвітчизників.

— **І тут ти відчув себе всенародно улюбленим.**

— Це така радість — бачити, коли в людей очі світяться! Коли тобі підспівують, а після концерту підходять і дякують за того ж «Майстра». Я відчув, що точно виконав своє завдання. Ось заключний етап звукового запису фільму. За пультом — жінка, досвідчена звукорежисерка «Ленфільму», якій повинен бути притаманний професійний цинізм. Я сиджу ззаду. Раптом Бортко підходить до мене, штовхає: «Іди, подивися». Я дивлюся: звукорежисерка плаче.

— **Кіно для тебе — порятунок? Відхід від необхідності жити за правилами шоу-бізнесу в професіоналізм?**

— Я вдячний кіно за те, що в період лихоліття мені було куди піти. Але мені дуже хочеться попрацювати в якихось власних музичних жанрах. Звичайно, я маю на увазі музичний театр.

— **Ще б! Адже в тебе вже є театральний досвід — керівництво театром «Буф». Та до того ж зараз з'явилося**

нове музтеатральное поле — мюзикл. Як ти ставишся до виверження мюзиклу на наших сценах?

— Усі мислять у правильному напрямку, тільки не з того боку. Тому що коли літаки падають на сцену, це здорово. Декорації з басейнами, які коштують мільйони, — це прекрасно. Але не головне. Головне — музика, з якої і виходить спектакль. Взагалі я ненавиджу слово «мюзикл». Воно — не нашенське, чисто американське. Я мрію про своє музичному спектаклі без визначення жанру. Хоча скоріше це буде ближче до опери. Тому що опера для мене — це вершина будь-якої творчості.

— **Є конкретні пропозиції?**

— У мене чорнової роботи на чотири опери — чесно! Але я по життю фаталіст. І знаю, що якщо щось судилося, то судилося. Ось як до Моцарта прийшов «чорна» людина й замовила реквієм. І життєлюбний, променистий Моцарт написав приголомшливий за напруженням трагізму твір. Так і до мене якась «людина» повинна прийти. Якщо не прийде — та хай у мене хоч 25 договорів з усіма театрами буде — нічого не станеться.

— **Чи не з'явилося бажання після серіального «Майстра» створити свого, чисто музичного?**

— Є ідея, може бути навіть балетного спектаклю. Але, чесно кажучи, мені займатися «Майстром» зараз не хочеться — я їм просто вичавлений. Це був марафон довжиною в рік. Я біг, як спринтер, але марафон. Якщо я не був у студії, то або спав, або їв, або співав концерти, які для мене були формою відпочинку.

— **Ігорю, як взагалі вибір Бортко упав на тебе? Адже напевно претендентів було чимало. А від одного з маститих композиторів я й зовсім почула неприховану лютю у твою адресу: мовляв, у нього, метра, уже все було готово, але тут знайшовся «якийсь» Корнелюк. Зізнайся, йдучи до «Майстру», довелося попрацювати ліктями?**

— Склока почалася ще з «Бандитського Петербурга». Коли Володя запросив мене, усе продюсери встали

на диби: «Ти з глузду з'їхав?! Корнелюк — так це ж «Квиток на балет»?!» Бортко довелося стукнути кулаком по столу. Після виходу фільму мені дзвонили і просили вибачення. Те саме повторилося і з «Ідіотом». І знову були вибачення. Після двох цих робіт Бортко зізнався, що працювати буде тільки зі мною. Але «Майстра», чесно кажучи, я боявся — бо для мене це, напевно, найкращий роман, створений людинством. У роботу кинувся, як у вир. Моторошно було часом, особливо, коли писав Голгофу й бал сатани. І я приходив до церкви, просив благословення.

Технологічно все вирішувалося дуже складно. Адже у фільмі звучить цілий оркестр, а в студії сидів тільки я один. Кожну партію сам зіграв. Хор на Пристрасну п'ятницю виконували лише три людини. Вони співали... у моїй спальні. Всю цю божевільну технологію я сам освоїв, мені допомагали тільки два фахівця. Ось зараз будуємо замиський будинок із новою, більш досконалою студією. До речі, розміститься він у Розливі. А за іронією долі тут, над нами — меморіальна квартира Леніна. Так що мимоволі доводиться слідувати заповітам Ілліча: вчитися, вчитися й ще раз вчитися.

— **Питання, бути може, безглузде. Чи замислювався над тим, чи вдалося тобі в «Майстрі» досягти булгаковських висот?**

— Працюючи, я ніколи не думаю про результат. Просто працюю самозабутньо. І коли настав фінал «Майстри», мені було страшно від того, що все закінчилося, оскільки я зріднився з цією роботою. У мене був та-а-кий депресняк! А зверху мені говорили: старий, ти не правий. І дійсно, права розслаблятися я не мав — оскільки вже підписав контракт на новий серіал за романом Андрія Константинова «Журналіст». Багато в чому це автобіографічна річ: молодим хлопцем, перекладачем, Андрію довелося пройти війну в Ємені, Лівані. Так що доводиться зараз сувору музику писати.

— **А як ти ставишся до серіального навалі на наші екрани? Адже знову ж «не нашеньський». І якщо мюзикли грянули з Америки, то серіал — це латиноамерикан-**

ський «варяг».

— Я теж не люблю це слово й не люблю цей жанр. Віддаю перевагу багатосерійним фільмам. Я люблю повільне, вдумливе кіно, де мені не застилає очі мішура спецефектів. Справжнє кіно — це коли дуже велика сказано дуже просто. «Попсових» — коли думки як кіт хрін, але наворочено та-а-к! Ось тому я так хочу музичний театр: тут музика — головне, і все від тебе залежить.

— **При такому шаленому завантаженні чи не з'явилося бажання закинути концерти?**

— Не дай Боже! Це така радість — бачити, коли в людей очі світяться! Коли тобі підспівують, а після концерту підходять і дякують за того ж «Майстра». А я вдячний долі за те, що на сцені в мене все, як у перший раз.

— **Давай тоді до долі й перейдемо. Як вона вивела тебе до музичних музам?**

— Це було в Бресті, де я народився. З дитинства здорово співав. А одного разу на весіллі нашого сусіда мене почули його друзі — професора Мінської консерваторії — і порадили батькам віддати мене в музичну школу. Мене віддали. Але вчився я огидно, по сольфеджію в мене стояв «кіл». Зате відривався, граючи в ансамблі на танцях. Я був юним піонером, але вже керівником, хоча всі інші були старше мене на 10 років. Приходив зі школи, знімав піонерський галстук і йшов керувати. А потім закохався. Я вчився в шостому класі, Люба — у сьомому. Закохався по повній схемі. А Люба мене кинула — тому що її «засватали» за курсанта військового училища. Не повіриш, але в мене тільки недавно з'явилося відчуття, що військові — це велика професія. Трагедія була настільки жахлива, що я дійсно захворів: тиждень метався в маренні. А коли прийшов до тям, попросив у мами персик. Це-то в брестському глушині, у якомусь кудлатою 70-м, взимку! Але мама десь персик дістала. Він здався мені гірким... І раптом я шалено писати — з'явилася тваринна потреба вилити у звуках те, що мене переполювало. Так що Любі я вдячний за все життя, тому що саме вона зробила мене композитором.

— Ну, напевно, і Ленінградська консерваторія внесла свою лепту. Як у ній опинився?

— Поступово в Брестську музичне училище, не переставав грати на танцях. Такий був кураж! Уявляєш, нам, музикантам, дівчата квіти приносили. Будинки на мене взагалі рукою махнули. І в один прекрасний ранок, коли я повернувся з танців і подивився на маму, мені її стало так шкода! І я сказав: «Мама, я поїду вчитися в Ленінград». Вона відповіла: «Їдь куди хочеш».

— Чому саме в Пітер?

— До мене дійшли чутки, що там найкраща композиторська школа. Але про себе думав: яка на фіг школа? Знать — нуль, умінь — теж. Проте сів і поїхав. Без документів. Прийшов до музичного училища і сказав: «Хочу у вас вчитися». Мені повірили на слово й дозволили здавати іспити. За три дні я навигадував таку безодню! Такий лабуду! Але мене прийняли. Після суворої школи училища консерваторія для мене була вже дитсадком. У «дитсадку» з'явився вже й театр, і пустотлива, але аж ніяк не дитяча естрада. Естрада була психологією нормальної 20-річної людини. І це нормально, що мене зараз тягне до симфонії, а тоді до пісні. «Милий», «Дощі, дощі», «Квиток на балет» — усе це було написано в консерваторії. За що отримував звездюлей та-а-ких! І за те, що працював у Співаючих гітарах», і за те, що помітили на ТБ, і за те, що Анне Вескі в Сопоті заспівала мої пісні, і за театр «Буф».

— У консерваторії ти ще й на весіллях встигав підробляти...

— Коли на першому курсі в мене з'явилася сім'я — дружина Марина й синочок Антошка — 40 ре стипендії стало замало. І я почав їздити в Білорусь грати весілля. Приїжджали з барабанщиком, брали в оренду інструменти — і вперед! Ці гастролі тривали до тих пір, поки одного разу до мене не підійшов клієнт: «Хлопець, а ти знаєш таку пісню: «Ми-илий, я так тебе л-ю-у-била «? Ну з-и-играй е!» А коли в той же вечір мене запитали: «А ти знаєш таку пісню — про«Квиток на балет»? — я зрозумів, що це вже криза

жанру. І це було останнє весілля. А перше весілля взагалі із сестрою грав. Причому Наташка грала... на барабанах. Приїхали в потрібне село. А там — аж чотири весілля! Грали професійні колективи з Мінська, Гродно, Пружан. А тут ми з Наташкою! І я розумію, що нам — усе, кранти! Скінчилося тим, що народ з усіх чотирьох весіль до нас привалив. І чому? Грали огидно. Але від нас перла така енергія! Так у всіх навколишніх селах я став національним героєм. І коли вже потім приїжджав туди із супераппаратурою і супербарабанщиками, усе говорили: «Супер! Але з Наташкою ти грав краще».

— Зараз ти часто гастроліруєш на батьківщині, у Білорусі. Твоя популярність там на рівні «Піснярів»?

— У Батьківщині ж не буває пророка.

— А у твоїй родині в ролі своєрідного «пророка» виступає Марина. Вона — твій директор. Чи легко жити з директором?

— Легко. Оскільки всі питання вирішує Марина. Я нічим не забиваю собі голову: вранці встаю, а вона мені каже, о котрій у нас сьогодні концерт, у скільки запис. Але головне, Марина — мій перший директор, який не краде.

— Вашому знайомству, здається, теж посприяла твоя білоруська батьківщина.

— Так. В училищі я їздив у фольклорні експедиції — у глибинці збирав старовинні обрядові пісні. Мені настільки це сподобалося, що я, обробивши оригінали, написав якусь кантату для хору й оркестру — масштабну таку, з дзвонами — у-у-х! Марина співала в моєму хорі. А одного разу після концерту підійшла до мене і сказала, що їй треба зі мною поговорити. Про що ми говорили? Не пам'ятаю. Але ось уже майже чверть століття разом. Наша весілля запам'яталося тим, що її зіграли відразу після прем'єри моєї першої замовної роботи — вистави «Трубач на площі» в Пушкінському театрі. У головній ролі дебютував Коля Фоменко. Я записав фонограму, під яку він рот відкривав. А через чотири дні ми з Марішкою одружилися.

— Зараз настільки розплодилися співочі династії.

Досить згадати одну з них, чия мати — Едіта Станіславівна П'єха, для якої ти написав чимало пісень. Чому Антон не співає, а займається комп'ютерами й навіть не допомагає татові в облаштуванні студії?

— Він не хотів — я не примушував. Тому що після мого прохання проспівати до-ре-мі-фа-соль у мене всі питання відпали.

— **Що попереду — велике кіно й театр?**

— Не знаю! Мені мама колись пояснила, чому розвалився Радянський Союз. Тому що в ньому будували великі плани на майбутнє. Ну не треба будувати ніяких планів! Мама мені казала: «Ігорю, ніколи не думай про завтрашній день. Живи сьогодні. Став плани на сьогодні і виконуй їх — крок за кроком. І тоді подужати сама непідйомна робота». Я часто згадую мамині слова, беручись за такі роботи, як «Майстер і Маргарита». Тому в мене ніколи не було, немає й не буде ніяких планів. Я ніколи не думаю про майбутнє. Я просто живу у своєму світі. І чесно роблю свою справу.

Про «Ідіота», «Тараса Бульбу» та батька

«Собака», текст Елена Крамоліна
31.01.2009

— Коли ви писали музику до фільму «Ідіот», вам снився Достоевський. Весь останній рік ви, напевно, бачили уві сні Гоголя?

— Ні. Але легше від цього не було. Уявіть собі, заповожді рубають ляхів — у патріотичному пориві, без сарказму. До таких сцен важко написати музику щиро: у нашому-то житті здорового героїчного початку немає! Я зробив п'ять варіантів, і тільки шостий виявився правильним. Вийшов він після того, як ми вписали у фільм справжні псалми XVI століття, — одна зі сцен супроводжується православним співом. Як тільки за основу власної музики я взяв справжній псалом, усе зрушилося з мертвої точки. Матеріал до «Тараса Бульби» зайняв шість DVD, тобто близько тридцяти п'яти годин!

— Це вже ваша четверта робота з Володимиром Бортко. Судячи з усього, ви спрацювалися. Режисер навіть віддав вам статуетку ТЕФІ, отриману за «Майстра й Маргариту».

— Треба знати Бортко. Якби Мідний вершник зійшов із п'єдесталу й попросив у мене закурити, я здивувався б менше, ніж тоді! Але щодо «Тараса» ми ще не в усьому зійшлися: під кінець роботи ми завжди конфліктуємо. До того ж останній рік був досить важким, адже паралельно я писав музику до ще одного фільму, «Міка й Альфред»

«Ідіот»

— Коли ви писали музику до фільму «Ідіот», вам снився Достоевський. Весь останній рік ви, напевно, бачили уві сні Гоголя?

— Ні. Але легше від цього не було. Уявіть собі, запорожці рубають ляхів — у патріотичному пориві, без сарказму. До таких сцен важко написати музику щиро: у нашому-то житті здорового героїчного початку немає! Я зробив п'ять варіантів, і тільки шостий виявився правильним. Вийшов він після того, як ми вписали у фільм справжні псалми XVI століття, — одна зі сцен супроводжується православним співом. Як тільки за основу власної музики я взяв справжній псалом, усе зрушилося з мертвої точки. Матеріал до «Тараса Бульби» зайняв шість DVD, тобто близько тридцяти п'яти годин!

— Це вже ваша четверта робота з Володимиром Бортко. Судячи з усього, ви спрацювалися. Режисер навіть віддав вам статуетку ТЕФІ, отриману за «Майстра й Маргариту».

— Треба знати Бортко. Якби Мідний вершник зійшов із п'єдесталу й попросив у мене закурити, я здивувався б менше, ніж тоді! Але щодо «Тараса» ми ще не в усьому зійшлися: під кінець роботи ми завжди конфліктуємо. До того ж останній рік був досить важким, адже паралельно я писав музику до ще одного фільму, «Міка й Альфред» Володимира Фатьянова. «Міка» — дуже серйозна картина за романом Володимира Куніна, про художника, який умів вбивати поглядом. У наш очманілий час він став кілером. Але в нього була мрія: купити острів посеред океану, поселити там колишніх художників, артистів, письменників і влаштувати їм райську старість. Стрічка закінчується тим, що він сидить на цьому острові, чекає корабель зі старими і вмирає. У цей час звучить моя пісня. А корабель пливе.

— Як у Фелліні.

— Вірно! За монтаж і постпродакшн фільму відповідав видатний режисер і сценарист Іраклій Квірікадзе, людина для кіно знаковий. Перед тим, як везти музику йому в Москву, я страшенно хвилювався, навіть ніч не спав.

А він послухав і сказав: «Знаєш, ця музика гідна будь-якого фільму Фелліні!» І в мене камінь із душі звалився.

— **Звідки у вас цей талант мелодиста? Адже він не в кожного композитора є.**

— Я виріс у Бресті, у співочій сім'ї: вдома завжди збиралися гості, родичі і всі співали. П'ятнадцять років тому з батьком стався інсульт, і з того часу він мовчить. На це боляче дивитися, він завжди був таким артистичним, душа будь-якої компанії. Вони з мамою за професією інженери, але від природи обидва дуже музичні. Мою старшу сестру одразу віддали музикою займатися, а наді мною тато довго знущався. Казав мені: «Ігорю, ну що це за професія — композитор? Закінчи спочатку який-небудь нормальний інститут на зразок будівельного, а потім роби що хочеш!» Він завжди мене підколював. Наприклад, збираються гості, сидять, розливають горілку, і тут тато вказує на мене: «Йому теж налийте! Пий, синку, ти ж музикант, а всі музиканти — алкоголіки!»

— **І довго він над вами жартував?**

— Довго! Перестав тільки завдяки автомобілю. Батько любив машини. У 1969 році він купив «запорожець», а потім, на рубежі 1970-1980-х, мріяв про «дев'ятку». Кілька років стояв у черзі на машину, але в день, коли її привезли, у нього стався величезний інфаркт. Коли повернувся з лікарні й запитав на роботі: «Як там моя «дев'ятка»?» — йому відповіли: «Яка дев'ятка? Ти ж інвалід!» Його просто зняли з черги. А тут мене запросили з концертами в Тольятті. Я кажу: «Продасте машину за заводською ціною?» «Так, організуємо!» Ми поміняли гастрольний графік, вирушили в Тольятті, бабахнули там у Палаці спорту серію концертів. І я купив «дев'ятку» з довгим крилом. Прямо в Тольятті сів за кермо й погнав у Брест. Під'їжджаю до будинку, дивлюся, сидить тато на ганку, чистить картоплю. Він запитує: «Це твоя машина? Звідки, Ігорю?» А я кажу: «Це тобі!» І я вперше в житті побачив, як батько плаче.

— **Відомо, що ви дуже любите техніку. Адже ви були першим випускником Ленінградської консерваторії,**

«Тарас Бульба»

захистили диплом по симфонічній музиці, виконаної за допомогою комп'ютера.

— На початку 1980-х, коли я вчився, з'явилися перші програмовані синтезатори. Мені це здалося настільки цікавим, що я, власне, тому й пісні почав писати. А школи ж не було ніякої. Усе робилося з натхнення, за допомогою викрутки і праски. У той час таку просту річ, як гейт на малому барабані — дирць! — ми записували немислимим способом. Вночі в Будинку радіо перекривали цілком сходи, на шостий поверх ставили мікрофон, а на перший — динамік, куди подавали сигнал із малого барабана. Поки звук летів, він обростав луною, потім ми його стискали самопальним компресором. Кайф!

— **Ваші експерименти схвалювали в Консерваторії?**

— Я був на гарному хорошому рахунку, поки не прозвучала моя перша пісня. Відразу після неї замість п'ятірок пішли трійки. На держіспит я приніс симфонічну фантазію, яка була зіграна за допомогою комп'ютера, семплера й синтезатора. Думав: «Тара буде, стопудово». Але потім до мене підійшов запрошений голова комісії з Московської консерваторії, Альберт Леман, вручив заліковку з п'ятіркою й каже: «Хлопче, у вас хлібний талант!» Я так і не знаю, що він мав на увазі: що мені буде вистачати на хліб із маслом або те, що я, по суті, людина від сохи.

— **Що ви робите, якщо сильно втомлюєтеся?**

— Читаю. У міській квартирі в мене була велика бібліотека, й уявляєте, там стався потоп. Я рідко плачу, але тут... У новому будинку за містом ми з дружиною Мариною вирішили збирати бібліотеку заново. Й ось тепер у мене з'явилася серія світової літератури, де є все, що мені подобається: Платон, Шекспір, Гюго, Тургенєв, Пастернак. Ще в нас вдома дуже багато годинників — я обожаю їх цокання, воно так розслабляє. Пам'ятайте, воно постійно звучить у фільмі «Шерлок Холмс і доктор Ватсон». Режисер Ігор Масленников усе дуже точно почув: коли є цей звук, у принципі, і музики не треба — атмосфера затишку передає.

Про першу оперу

«Собака», текст Соф'я Боборенко
16.06.2018

— Кілька днів тому я закінчив роботу над своєю першою оперою.

2 червня маестро співав наживо, багато жартував, розповідав історії про своє життя, ділився своїми спостереженнями. Наприклад, про те, що з віком з'являється досвід, який вчить лише тому, що не треба робити, а що і як треба, тому, на жаль, не вчить.

— Публіка у вас чудова. Я анітрохи не кокетував, коли говорив зі сцени, що дуже люблю Нарву й Нарвську публіку, — запевнив співак журналістів після концерту.

Ігор Корнелюк уже не раз виступав на Нарвських Днях міста з концертом. Кілька років тому він давав виступ і на святкуванні Дня міста Сілламає. Взагалі ж із Трибалтикою в Корнелюка пов'язано багато добрих спогади. Перший раз він відвідав Естонію, ще навчаючись у Ленінградському музичному училищі, приїхав на зимові канікули з одним із Сілламає. Після «мільйон разів» відвідував Нарву проїздом або з концертами, а один час із дружиною Мариною, визнається, навіть їздив до нас за продуктами, так як «в Нарві продукти смачніше».

У молодості Ігор Євгенович багато співпрацював з Анне Вескі (написав дня неї цілий цикл пісень), часто зустрічає її й зараз у Москві й Санкт-Петербурзі. Тепло відгукується про «Яші» (Яке Йоал), з яким мав спільний

інтерес — автомобілі. Був знайомий із Георгом Отсом, «великим співаком», говорить, що той нагадував йому Френка Сінатру за своєю внутрішньою природою.

Однак за останні три роки, каже Ігор Євгенович, він не взяв жодного замовлення для кіно, тому що якраз працював над оперою, про створення якої давно мріяв.

— Чесно кажучи, я навіть не припускав, що це так важко. По-перше, довелося багато чому вчитися, адже потрібна інша, відмінна від звичного мелодика. По-друге, опера — це не чотири пісенних хвилини, а два з половиною години, під час яких необхідно тримати драматургію, заволодіти увагою слухача, чи не відпустити його ні на секунду й не розкрити завчасно музичні теми. Крім написання власне опери, я ще оркестрував її, вивірюючи кожну нотку для кожного музичного інструменту.

Буквально кілька днів тому я закінчив роботу й тепер шалено щасливий. Я завжди радію, коли доводиться долати себе, — розповів нам маестро.

На його думку, класична опера як жанр померла ще 150 років тому. Корнелюк впевнений, що сьогоднішній публіці «давати оперу» в класичному вигляді просто неможливо, тому його новий твір написано в новому жанрі, це — «як би гра в оперу», різдвяна казка без прив'язки до конкретної країни й часу. Зараз маестро веде переговори про постановку, але розкривати подробиці не хоче, боячись «наврочити».

— Моя опера — це двогодинна історія про любов, вірність, зраду. Мені здається, вона вийшла. Якщо до кінця опери публіка не буде сидіти і плакати, буду вважати, що викинув три роки свого життя собаці під хвіст, — емоційно ділиться Ігор Євгенович.

— А чому останнім часом ви майже не пишете пісень?

— Тому що зараз у день пісень пишеться більше, ніж за часів моєї юності писалося за рік. Зараз пишуть усе — і хто може, і хто не може. А в мене такий характер: не люблю займатися тим, чим займаються всі. Тому я й переключив-

ся на оперу. Коли в юності я писав пісні, мене, чесно кажучи, більше займав процес звукозапису, мені подобалося працювати в студії. Тоді, у 80-е, добре звучить фонограма була майже дивом, тому що цього ніхто не вмів робити.

Тепер у мене є одна з найкращих студій у світі, кажу без удаваної скромності, яка дозволяє мені писати дійсно те, що мені цікаво. А пісенний жанр, на мій погляд, зараз переживає кризу. Чим більш масовим стає мистецтво, тим воно дрібніше, підтвердженням чому служить конкурс «Євробачення», де співають за принципом «невже Шаляпін співав голосніше мене?!». Я подивився його пару раз і затужив-впав у тугу. Музика повинна бути носієм емоцій, якщо немає, то навіщо вона потрібна?

— Яку музику ви слухаєте?

— Я не слухаю сучасних виконавців, тому що це шкідливо для здоров'я. Я отримую насолоду від музики Чайковського, Малера, Брукнера. Несподівано для себе став слухати Вагнера, якого в юності терпіти не міг. А тепер я розумію: яке це насолода, яка міць, який геній!

— Ви пожартували на концерті, що в Нарву приїхала «половина від колишнього Корнелюка», похвалившись 30-ю втраченими кілограмами. Як вам це вдалося?

— Завдяки зусиллям коханої дружини Марини, яка відповідає за мою дієту. Коли вона мені в перший раз на вечерю подала якийсь фруктовий салат, я був ображений. Подумав: відразу чи її вбити, або нехай поживе до ранку?! Але коли вранці ти відчуваєш себе легко, цукор у крові в нормі, як і тиск — це дуже багато значить. У молодості я страждав від тиску 220 на 120, а тепер відчуваю себе відмінно. (П'ять років тому співак повідомив журналістам, що в нього цукровий діабет — прим. Ред.).

— Ви багато подорожуєте. Які міста і країни вам до вподоби?

— По суті я людина північна, якійому дуже подобається Скандинавія, Данія, Німеччина, їх міста і природа. Але водночас мені подобається й Барселона... Просто є такі місця, де відчуваєш себе як вдома, де тобі легко й тепло.

Так я відчуваю себе, наприклад, у Німеччині — кожен раз, приїжджаючи туди, думаю, що повернувся додому. Якщо вірити в реінкарнацію, то я там жив. Пояснити це неможливо: коли йдеш по вулиці й раптом розумієш, що ось там, за поворотом вулиці, на якій перебуваєш уперше в житті, зараз з'явиться конкретний будинок. Повертаєш — і тобі стає погано від того, що ти дійсно бачиш його...

Про оперу, театр та мюзикли

«Санкт-Петербурзькі відомості»
17.08.2018

— Зараз літо, багато у відпустці. А ви не відпочиваєте?

— Я зловив себе на думці, що відпочивати розучився взагалі. Раптом випадає вихідний, і що? Мене починає гризти хробак: «А ти пам'ятаєш, що в тебе недороблені то-то? І треба привести в порядок те-то? Як же ти будеш гуляти, дивитися телевизор?».

— Невже не хочеться поїхати куди-небудь у Рейк'явік, наприклад, або в пустелю Негев?

— Буває, але вкрай рідко. Для мене взагалі фраза: «Поїдемо відпочинемо», звучить парадоксально. Я починав свою кар'єру з того, що їхав на гастролі на три місяці, додому повертався на чотири дні і знову їхав місяці на три. Так що я у своїй молодості так наїздився, що бажаний відпочинок для мене — прилягти на диван з улюбленою книгою. Вимкнув б телефон, щоби не смикали, не відволікали, щоби не було наді мною цього дамоклова меча «ти повинен працювати, повинен щось робити».

— Кому повинні? Адже не тільки гроші стимулюють.

— Ні, звичайно. Справа в усвідомленні, що я народжений для того, щоби робити те, що роблю. І з кожним роком усе більше замислююся: «А що ти зробив у цьому житті?». І висновок не втішає радує. Відчуття, що все життя до чогось

примірявся, а так, по суті, нічого й не зробив. Усе життя намагався знайти щось прекрасне, навіть у нашій непривабливому житті. Вловити, досягнути таємниці сполучення звуків. Чому ось ці три ноти дають іскру? І ти відчуваєш, як вона біжить по залу для глядачів. Що це? Небесним.

— **Добре, усе життя «примірявся», і що тепер?**

— Написав оперу, яка називається «Поліроль». Настав момент, коли я раптом зрозумів, що ще трохи, і вся моя діяльність стане тупою й безглуздою, тому що я буду писати саундтрек до чергового кіно, яке мені не подобається.

— **Невже не було хорошої пропозиції?**

— Була. Але коли я вже вписався в оперу. Якийсь час я пишався собою, що набрався сміливості. Але якби я знав, які це пекельні муки! Уявіть собі: пишу, пишу й раптом розумію, що місяць тому, коли був на 400 тактів раніше, я занадто рано розкрив тему. Рішення приймається — матеріал у кошик. Місяць втрачений. І так відбувалося багато разів. Одну картину я переписував вісім разів! Одного разу склав дует двох головних героїв — це було осяяння, удар блискавки. Може бути, це найкраще, що я взагалі написав у своєму житті. «Господи, дякую, що ти дав мені це», — говорив я. Але приїхала Регіна (Регіна Лисиць, музикант, поет-пісняр, режисер. — Прим. Ред.): «Цей шматочок треба викинути» — «Як?! Він мені сниться ночами!» — «Ось саме тому його треба викинути, у ряду нашого матеріалу він пролетить, його можуть не помітити. Він гідний того, щоби стати основою цілого твору». Мене жаба душить, вити хочеться, адже народилося, хочеться цим поділитися. Але добре, що в мене є такий супутник у житті, як Регіна Лисиць, вона мені говорила: «Не шкодуй, що ми, останню оперу, чи що, робимо?» І справді, поки народжувався «Поліроль», матеріалу накопичилося опери на чотири.

— **Здається, Олександр Блок скаржився, мовляв, як я можу писати вірші, коли знаю, що в Ясній Полянці творить цей великий старець. Зізнайтеся, вас комплекси не мучили, що важко написати краще, ніж Чайковський**

«Тікову даму»?

— До речі, колись Марк Тайманов розповів мені, що проводили дослідження у світовому масштабі, і кращими операми були названі «Кармен» Бізе та «Тікова дама» Чайковського.

А що стосується комплексів, тобто всього два варіанти. Або ніколи нічого не писати, тому що в Ясній Полянці старець пише, на лаврах спочивати, співати пісні й чекати старості, або щось намагатися робити. Навіть якщо я наб'ю собі шишок і мені тільки здається, що «Поліроль» вийшов, то, може, комусь мій досвід допоможе в подальшому, і цей хтось піде моїмна мою шляхом.

— **Ви ж написали оперу не на замовлення? Таке враження, що оперні театри ніби не зацікавлені в сучасній опері, «паразитуючи» на класиці. Бо так?**

— Ось тут ми підійшли до найголовнішого. Є в нас такий бренд, називається Великий театр, який заповнений завжди. Усі іноземці вважають обов'язковим подивитися там «Лускунчика», «Тікову даму». Незалежно від того, будуть у Великому ставити сучасні спектаклі чи ні, у них завжди буде аншлаг і, відповідно, фінансова стабільність. Так що вони не зацікавлені в експериментах.

— **Але ж вони ставили оперу Леоніда Десятникова «Діти Розенталя» за романом Володимира Сорокіна...**

— Це те саме виключення, яке підтверджує правило. За великим рахунком їм нічого нового не треба. ЙІ іншим оперним театрам теж. У результаті опера перетворилася в полігон для режисерів, де весь сенс нової постановки полягає в тому, що Борис Годунов ходить у кедах, а вся дія «Тікової дами» відбувається в спальні. А знаєте, чому режисура стала головною в опері? Тому що оперна й мова — яскрава й, зрозуміла й усім, — треба винаходити. Оперна й мова ХІХ століття померла.

— **Може, просто жанр зійшов нанівець і цю нішу зайняв мюзикл?**

— Мюзикл теж раптово помер.

— **Як, уже?!**

— Сходіть на п'ять мюзиклів, а потім самі мені скажете, що він помер. Набив оскому. Якщо талановита мелодія, тоді ще куди не йшло. Але найчастіше це знову ж атракціон, як голлівудське кіно. Неймовірні декорації, які миттєво змінюються, фантастичні костюми, усе вибухає, літає. Музика грає таку ж роль, що й у кіно сьогодні — вона всього лише фон. Можна цією музикою озвучити декорації, можна інший, ніякого значення це не має.

Мені здається, причина одна — мюзикл, як і кіно, став індустрією, а індустрія — це лекала. Усі знають, як робити продукт. Композитор знає, як писати музику, режисер — як ставити. Актор — як грати і співати. Є зразок, за образом і подобою якого штампують ці речі.

— Коли «Поліроль» не замовна історія, вас не хвилює питання її реалізації?

— Я спокійний, як удав, тому що точно знаю, що «Поліроль» дорогу собі знайде. Навіть якщо трапиться після того, як я піду, це все одно станеться.

— Для вас це дебют. Чи не боїтеся відпустити «дитину» від себе? Свого часу Арво Пярт, коли хтось намагався виразно зіграти його концерт *Tabula Rasa*, — вийшов, благально склав руки і сказав: «Не треба рятувати мою музику. Просто якщо написано ріано — грайте ріано».

— А я не тільки сам оркестрував оперу, але й перевів її в міді-файл, роздрукував і майбутнього диригенту дам не тільки партитуру, але ще й демо — свого роду зразок, як я чую цю музику. Звичайно, прилаштувати «Поліроль» буде неймовірно важко. З одного боку, це повинен бути оперний театр, з великою сценою, з оркестром. З іншого — я категорично не хочу, щоби співалося оперними голосами. Співаків завжди вчили співати так, щоби їх було чути на гальорці. Але зараз, маючи сучасні технології, у цьому необхідності немає. Мистецтво володіння резонаторами заважає висловлювати тонке й сокровенне. Коли співак відкриває рот, слухач не розуміє не тільки те, що він співає, але навіть якою мовою він це робить... До речі, я не один такий

розумний, мені сказали недавно, що італійці теж просікли: неможливо робити оперу, коли дія зупиняється й герой співає арію.

— «Травіату» ж готові слухати.

— Тому що до «Травіати» ми ставимося, як до картини Рембрандта, яку ходимо дивитися в музеї. Ми ж не належимо до палаців епохи класицизму, єгипетським артефактів, як до повсякденного життя, що оточує нас. Це цікаво, класно, але це музей. «Травіата» хвилює, я її обожаю, але це — музей. А мені хочеться, щоб опера була сучасним жанром. Чи не нудним, зрозумілим. Щоби глядач не втикався в лібрето, намагаючись усвідомити, що ж відбувається на сцені.

— Та в тому ж «Травіаті» чого не зрозуміти?

— Так там нічого не відбувається. Тривають вмирає, Альфред її любить, а його тато не дає йому одружитися. Ось і вся опера. До речі, одна з оперних особливостей — герої обов'язково вмирають. Тому що інакше не виправдати оперну умовність, коли зі сцени всі чотири години не розмовляють, а співають. Опера розповідає тобі про щось таке, про що просто сказати неможливо, таке можна тільки заспівати. Тому фінал опери завжди трагічний, і якщо в Пушкіна «Пікова дама» закінчується тим, що Герман у психлікарні, а Ліза виходить заміж за Томського і їде в Париж, то Чайковський робить сцену в Зимової канавки й герої гинуть.

— Так про що «Поліроль»?

— Сюжет у нас оригінальний, відштовхнулися від німецьких казок. Один із героїв — Поль, який, потрапивши в полонмережі злого Скрыги, перетворюється в маленького хлопчика. Він сидить у пляшці і виготовляє рідину для відмивання грошей. І, до речі, цей пацан співає вихідну, абсолютно канонічну оперну арію. Причому дитячим голосом хлопчика, який вчиться співати в капелі. Це повинно звучати дуже зворушливо, трохи смішно, тому що герой натягує на себе костюм не за віком.

— Розв'язка трагічна, як годиться?

— Звісно. Правда, потім йде епілог, де звучить світла-світла музика. Але вона повинна сприйматися не як світло радості, а як «печаль моя світла».

— Це як у Чайковського, який писав фон Мекк: «Мені так добре! Але й так сумно чомусь! Хочеться плакати!». Чому саме за цей сюжет взялися?

— Ми з Регіною вирішили, що будемо робити різдвяну казку. Як «Лускунчик». І, до речі, зауважте, різдвяних історій, крім «Лускунчика», у музичному театрі немає. У нас казка, яка починається як бризки шампанського — легко, радісно, святково, — і поступово перетворюється в драму.

— Але чи треба на Різдво драму? Хочеться ж про світле й добром...

— Фінал у нашій казці двозначний. Це як у Чайковського: «Мені так добре, але хочеться плакати»... Відразу можу сказати, витравити із себе пісенні інтонації до кінця не вдалося. Так, власне, це й не треба було. Пісенні інтонації, якщо хочете, це мова нашого часу, спосіб спілкування.

— Робота над «Поліролем» вже закінчена?

— Так, залишилася тільки технічна робота, десь на три тижні... Я розумію, що треба піти і зробити цю роботу. Але не можу поки себе змусити...

— Зіграєте хоча б увертюру?

— Ні-і. Її на фортепіано не зіграти зовсім. Навіть якби мені сказали: «Не зіграєш — розстріляємо», — відповідь була б: «Стріляйте!». Її дуже важко виконати...

Про сім'ю

«Батя»,
текст 17.08.2018

— Ігор Євгенович, у вас є чудова пісня «Гучна сім'я». З якого приводу вона написана?

— Насправді пісня називається «Про сім'ю», а називають її «Гучна сім'я» за першими словами. У кінці 90-х я працював ведучим на російському телебаченні. Програма, яку я вів, називалася «Тато, мама, я — спортивна сім'я!» і закінчувалася цією піснею. Оскільки вона йшла приблизно о 8 ранку в неділю, її, по-моєму, ніхто не бачив, навіть я, тому що встати у вихідний у такий час — для творчої людини катування!

— Але хтось же її дивився?

— Безумовно, дивилися учасники, спортсмени й люди з дітьми, яким були цікаві ці спортивні старты й сімейні змагання. Слова до цієї пісеньки написав Дмитро Рубін, який дуже добре впіймав схопив суть. Причому робилося все дуже оперативно. Я склав мелодію, аранжував її і віддав автору з побажанням: «Діма, мені післязавтра потрібні вірші!»

— Тобто спочатку з'явилася мелодія?

— А це завжди так!

— Обивателі переконані, що спочатку вірші, а потім уже до них придумують мелодію.

— Пісня — це такий синтетичний і синкретичний жанр, що текст завжди пишеться на музику. Мелодія, інто-

нація, якісь аранжувальні моменти диктують слова, тому що текст пісні й поезія — це різні жанри.

Ви звертали увагу, що на високу поезію написано дуже мало хорошої музики? А знаєте, чому? Тому що хороша поезія самодостатня, вона відкидає будь-яку музику. Наприклад, читаєш вірші Пушкіна, і в них музика вже закладена, їх не треба співати! При всій повазі до творчості Глінки, коли я чую (наспівує): «Я пам'ятаюпомню чудову митьное мгновенье — переді мною з'явилася ти!» — це, звичайно, шняга якась. Тому що в поезії Пушкіна є все, і ця музика Глінки там як «п'яте колесо» або як рукав пришили ні до того місця.

— **Ваша сім'я така ж гучна, як у пісні?**

— Можливо, але, думаю, що з кожним роком вона стає все більш спокійною. Марина взагалі людина врівноважена, на відміну від мене, а я теж із віком стаю менш шаленим! (Посміхається) Син у нас теж якось подорослішав.

Ігор Корнелюк із дружиною й сином

— Якщо згадати нашу сім'ю років тридцять тому, коли ми жили поруч із метро Горьковская, у нас був прохідний двір, тому що будь-який із наших друзів, а їх тоді були сотні, потрапляючи в центр міста, вважав своїм обов'язком зайти до нас на чашку кави. У нашому будинку постійно перебувало чоловік двадцять! Вони змінювалися: йшли одні, приходили інші. Я в цей час сидів у кімнаті, щось там робив, виходив і бачив — о, уже інші люди, накурено, хоч сокиру вішай, шумно... Але ми були молодими й нам усе це подобалося. З роками друзів стало чомусь менше, самі ми стаємо спокійніше, потреби в нас скромніше, але, напевно, це закон життя, і так і повинно бути?...

Сімейна традиція прийому гостей

— **У родині ваших батьків було подібне гостинність?**

— Так, і чомусь усі сімейні свята й не тільки сімейні, аж до днів народжень родичів відзначалися в нас — всіє приходили до нас у гості. Мій тато — Євген Касьянович Корнелюк був дуже веселою людиною, таким балагуром.

Ігор Корнелюк із батьком

— **Ви схожі на нього?**

— Я жалюгідний зліпок із тата, тому що він жартував так... Знаєте, першу годину народ їв--пив, на другу годину народ уже валявся під столом від батькових жартів. Справа в тому, що батько колись вступавнадходив ув мінський театральний інститут, але його не прийняли. Він повернувся і сказав усім родичам: «Ну й добре! Майбутнє радянської культури втратило видатного представника!»

— **Добре сказано!**

— Загалом, до нас приходили гості, їли, пили, а далі — співали. Причому всі родичі були народом співаючим, співали, як правило, на два-три голоси. Це було здорово! Несподівано, але через роки цю традицію співати з гостями я намагаюся відродити. Мені це дуже подобається і, су-

дячи з усього, друзям моїм теж.

— **Де співаєте?**

— Ми живемо за містом, і поруч із будинком побудували павильончик, який називаємо альтанкою. Взимку там тепло, а влітку все розкривається й можна сидіти практично на вулиці. Там я поставив невеликий рояль, і як у юності — приходять гості, я сідаю до інструменту й ми починаємо співати.

В останні роки народ воліє зустрічатися на нейтральній території: у ресторанчику, у кафешці — щоби не готувати й не напружуватися. А мені чомусь ця обстановка здається якоюсь казенною. Усе одно душевно поспілкуватися там не виходить — я не можу в кафе розслабитися, відчуваю себе якось скуто, тому що завжди поруч можуть бути сторонні люди.

— Таку веселу атмосферу в сім'ї, коли постійно приходять гості, жінки зазвичай не схвалюють — по-перше, тому що це відволікає чоловіка від домашніх справ, по-друге, витрати, по-третє, хочеться побути з ним наодинці. **Марина не проти?**

— Дивно, але Марина абсолютно спокійно прийняла цей уклад. Зараз ми живемо далеко від центру, до нас не так часто приїжджають друзі, але зате вони можуть нагрянути складом людина в п'ятнадцять. Коли Марину застають зненацька, вона починає бухтєть, тому що відповідально підходить до прийому гостей. Але це ненадовго і швидко проходить. А я все одно дуже люблю, коли приходять гості! «Професія повинна бути справжньою!»

— **Зрозуміло, що потяг до музики ви перейняли від батька. А що взагалі входило в його систему виховання?**

— Татові категорично не подобалося, що я збираюся стати музикантом!

— **Тобто те, що він хотів бути актором це нормально, а вам у музиканти — не можна?**

— Саме так.

— **Чому? Він у вас обдарування до цієї професії не**

бачив?

— Батько вважав, що музика це несерйозно, і чоловік повинен придбати нормальну професію, вступити до інституту, бажано інженерно-будівельний, або якийсь інший технічний ВНЗ, або, нарешті, у фінансово-економічний. Він говорив мені: «Отримай професію, а далі — співай, скільки хочеш!» Інша його фраза: «Професія повинна бути справжньою!» Ну й ще: «Синку, ось ти все хочеш бути музикантом, але ж усе музиканти — алкоголіки, повір мені!» (Сміється)

— **Чому він так думав?**

— Треба було знати мого тата — він іронічно говорив про все, і що б не сказав, це був стьоб або іронія, він весь час вішав якісь смішні ярлички. Коли він говорив серйозно, а коли жартував — не завжди було відразу зрозуміло.

— **Що ви йому відповіли на батьківське попередження з приводу алкоголю?**

— Я сказав: «Ні, тато, не всі алкоголіки!» Але ви думаєте, цим закінчилося? Коли приходили гості, і ми сиділи разом із дорослими за одним столом, тато розливав горілку. Він йшов від чарки до чарки, доходив до мене й зі словами: «Синку, пий, ти все одно хочеш стати музикантом!» — наливав і мені!

— **А скільки вам було років?**

— Дванадцять, може бути десять, але наливаючи, він, звичайно, розумів, що пити я не буду, це був просто жест, він тим самим посміювався наді мною.

— **Потихеньку «капав на мізки», сподіваючись, що ви відмовитесь від задуму?**

— Так! Звичайно, ви розумієте, коли малолітнього сина папаша наливає горілки, це веселило гостей, а батько додавав: «Пий, усе одно цим закінчиться!»

— **Але це було жартома або батько дійсно не міг змиритися з вашим вибором?**

— Навіть через роки папа все ще був незадоволений. Потім уже я став «Ігор Корнелюк», гастролером, й ось одного разу сталася історія, яка все змінила.

Автомобіль як засіб переконання

— Як вам вдалося переконати тата?

— За допомогою автомобіля. Мій батько був завзятим автомобілістом. За професією залізничник, він усе життя пропрацював диспетчером на станції «Брест-Центральний» — найбільшому транспортному вузлі Радянського Союзу. Серйозна посада і велика відповідальність. Саме батько займався тим, що відправляв поїзди за кордон. Часто він нервував, тому що з польської сторони траплялися не надто відповідальні товариші. У 1969 році він купив свій перший автомобіль — «Запорожець», «мільницю». Шикарне на ті часи авто. З лудженим кузовом і одним із перших серійних номерів. Правда, тато більше ремонтував машину, ніж їздив на ній, але все одно — це був власний автомобіль! А коли на початку 80-х стали з'являтися нові моделі «Жигулів», «вісімки» й «дев'ятки», він негайно встав у чергу. У ті роки не можна було прийти в автосалон і купити автомобіль, як сьогодні. Треба було записатися на машину (звичай це робили за місцем роботи) і чекати її роками.

Нарешті татові прийшов лист, і батько вже збирався їхати за автомобілем, але тяжко захворів, прямо з роботи його відвезли в лікарню, а коли він відновився й хотів усе ж купити машину, йому на роботі відмовили: «Та навіщо вам автомобіль, Євген Касьянович, вам же шкідливо їздити!» Батько дуже образився. Він стільки років віддав цій роботі... А я в ті роки вже став популярним, мене запрошували виступати на підприємства, і раптом подзвонили з автозаводу в Тольятті. Я погодився виступити, але попросив мене продати машину прямо з конвеєра — без черги.

— Продали?

— Так. Гарну, новеньку дев'ятку кольору «рубін». Мені тоді й у голову не приходило, що червоний колір для автомобіля — трохи жіночий варіант, якщо це не Феррарі, звичайно. Але в той час, купив хоч щось, уже слава Богу! Я пригнав машину в Брест, перед в'їздом у місто помив автомобіль, закотив зі зворотного боку будинку, а сам підій-

шов до входу — у Бресті в нас був будинок у приватному секторі. Бачу: тато сидить на ганку й чистить картоплю. «Ігорьок, ти звідки намалювався?» Я відповів, що заскочив на хвилину проїздом із Польщі. А потім узяв його під руку, ми обійшли будинок, а там — «дев'ятка». Кажу: «Папа, це тобі!» Я вперше побачив, як батько заплакав... Потім питаю: «Папа, ну погодься, професія музиканта теж хороша, не зовсім збиткова, важливо адже, який музикант?»

— Батько погодився з вами?

— Погодився, і більш того, після цього випадку остаточно змирився з моїм професійним вибором. раннє батьківство

— Правда, що батьки були проти вашого шлюбу?

— Природно, тому що я зібрався одружуватися рано — у дев'ятнадцять років. Як сказав наш хороший знайомий, знаменитий гросмейстер і піаніст Марк Євгенович Тайманов про нас із Мариною — цю фразу я запам'ятав напам'ять: «Молоді так сильно любили один одного, що дитина в них народилася через шість місяців після весілля, а не через дев'ять!» (Сміється) Я як чоловік прийняв рішення, і вважаю, що наш шлюб був благословенний небесами, бо Марина виявилася чудовою подругою життя.

Весілля

— **Як ви сприйняли своє батьківство?**

— Дуже складне було почуття. З одного боку, відчуття дива. З іншого, мені двадцять років, перший курс консерваторії, я сам ще дитина, а в мене вже син є. Той час у мене залишилося в пам'яті, як період, коли я постійно хотів спати. У нас у групі було шість чоловік, і на заняттях викладач сидів за роялем, а ми навколо нього. Я приходив, сідав за спину педагога й миттєво засинав!

Почуття батьківства в основному було позитивним, але також з'явився страх, що дитина захворіє. Це було як кінець світу! Я завжди думав, що краще б я хворів, ніж дитина, і зараз це в мені залишилося, коли мої домашні хворіють. Коли відчуваєш, що близька людина страждає, а ти не знаєш, чим допомогти, це завжди лякає.

— **Що на ваш погляд, чоловік повинен передати синові в плані виховання? Що ви передали Антону?**

— Я не оцінюю себе високо як батька, оскільки так вийшло, що коли Антону було три, чотири, п'ять років, я щосили почав гастролювати, і син мене практично не бачив. Звичайно, потрібно було планувати життя якимось інакше, більше приділяти уваги дитині. Зараз я страшенно шкодую про пропущений час. Якби я міг пережити все заново, то в дитячі роки я вчився б у свого батька ремеслам — столярувати, теслювати, робити своїми руками меблі, щоби потім передати це вміння Антону. У мене таких навичок ніколи не було...

Дружина-директор

— **Ваша дружина Марина одночасно ваш директор. Як вам працюється?**

— Я зазвичай жартую, що Марина — перший директор, який не краде. Насправді, це дуже зручно, коли все вирішується в сім'ї. Іноді Марина приймає рішення виступати чи ні не з меркантильних міркувань, а з людських. Вона організовує всі більш гнучко, наприклад, може вважати, що

ми дуже втомилися й кудись їхати не треба. Коли дружина стала директором, у мене з'явилася маса часу. Як уявлю, скільки б я розмовляв по телефону щодня, мені стає погано! Я нічого не встигав би! А так цю функцію на себе взяла Марина.

— **А який рецепт збереження вашого шлюбу?**

— Я вважаю, що це чисто жіноча заслуга, і в родині все на 90% залежить від дружини. Тепер я абсолютно точно розумію, чому саме жінку називають берегинею домашнього вогнища.

— **І чому?**

— Тому що все залежить від її мудрості й розуміння. Коли жінка стає в позу, усе може завалитися. Ми б із Маринкою розбіглися раз триста, але в неї вистачило вміння й такту нівелювати ситуацію так, що проблема сама собою розчинялася. Звичайно, по молодості я був гарячий — ух! — але Марина все дуже мудро робила, і я впевнений, що у всіх сім'ях їх збереження залежить тільки від подружжя.

— Оперна діва Галина Вишневська сказала в одному з інтерв'ю, що її власний подружній досвід доводить — міняти один одного не треба — вона спробувала й це безглуздо...

— **Вас Марина намагалася переробити?**

— Думаю, що ні. Вона відразу сприйняла мене як даність, за що я дуже їй вдячний. Вишневська була права — не треба переробляти один одного. Потрібно в собі знаходити якісь ресурси і зближувати свої позиції, але й це, як мені здається, теж залежить від жінки.

— **Треба прощати один одного?**

— І прощати також, у тому числі. Звичайно, не все на світі, але знаєте, іноді бувають якісь незначні речі, які починають перетворюватися в щось величезне. Щоби якась дрібниця не ставала величезною, потрібно знаходити способи існування і зближення.

— **Марині, мабуть варто написати книгу про те, як вийти заміж за музиканта і зберегти сім'ю?**

— З епіграфом «Музиканти вони ж теж люди, правда, не дуже хороші» (сміється).

Муки й диво творчості

— **Чим займається ваш син Антон? Його зацікавила творчість?**

— Колись я намагався прищепити йому любов до музики, але особливої тяги він не виявив, а я не став наполягати, і досі не знаю, чи правий я був?

Я любив музичну школу, а й те, пам'ятаю як це — грати гами, коли на вулиці сонце, тепло та інші діти грають у м'яч. У нашій групі було багато хлопців, які терпіти не могли займатися музикою, а їх примушували батьки.

Антон ще маленьким заходив до мене в студію, посидить п'ять хвилин і тікає — йому це не було цікаво. Зате він захопився всіма комп'ютерними технологіями, які існують, і працює в цій сфері.

— **Антон пишається вами?**

— Антон неймовірно стриманий, говорить рідко, але влучно, односкладовими пропозиціями. Він настільки небагатослівний, що багато я дізнаюся зі слів Марини. Антона, щоби щось дізнатися, треба катувати. Він поважає те, що я роблю. Пишатися — це, можливо, дуже сильне прояв для нього! (Посміхається)

— **В одному з інтерв'ю ви сказали, що радість творчості вище всіх інших радощів... Ви це передали своєму синові?**

— Навіть якщо він так думає і відчуває, він мені про це не розповідає.

А радість творчості — це дійсно найбільша радість у житті. Вона така ж, як радість любові, тому що завжди врівноважена мукамиборошном. Правда в юності цих мук, як правило, не буває, тому що тобі зверху звідкись дають зрозуміти, що в тебе це все є. Та й сама творчість у молодому віці носить характер гри: ти береш інструмент — гітару, фортепіано — не важливо, і воно як саме ллється, як ніби хтось тобі підказує. А далі все змінюється, чому і трапляються творчі трагедії — люди думають, що так буде все

життя. Ні, так тільки в юності й тільки спочатку, а далі ти повинен відпрацювати цю історію.

Потім починаються муки творчості, коли нічого не виходить, ти шукаєш, працюєш, місця собі не знаходиш, не їж, не спиш, і раптом виникає іскра. Це чудо, тому що я ніколи не зможу пояснити, чому я відчуваю шкірою, що між нотами пробігла іскра, і як я її піймав?

— **У літераторів, якщо відразу не записати фразу, вона забувається. А композитор запам'ятовує мелодію?**

— Я з цим явищем зіткнувся ще в юності. Іноді, буває, наснитися серед ночі музика, як би сама прийшла, й ось я починаю крутити цю мелодію в голові й думаю, Боже, як здорово, але, добре, вранці сяду за інструмент і запишу, попрацюю з нею. Трокидаюся, а вона забулася! Здається, я ж учора її тисячі раз прокрутив, проспівав, а її немає. Відтоді як я це з'ясував, у мене завжди поруч із ліжком лежить нотний папір і олівець. Але з віком такі осяяння відбуваються все рідше, доводиться, як золотоискателю, промивати величезна кількість порожньої породи, щоби знайти крихту золота.

— **У вас є пісні про вашу сім'ю?**

— Спеціально таких пісень я не писав, але слухаючи написану мною музику, я відразу згадую час, коли вона була створена, а з ним і всі наші сімейні прикраси та радості, тому що все це там відображено.

Про театр «Буф»

«Точка опору», текст Наталя Дроздова
02.12.2020

— Представляючи своїх гостей, я не перераховую їх титули.

— Це правильно, тому що титули нічого не значать. Я дуже спокійно ставлюся до звань і регалій. Взагалі-то, це радянська традиція: перш ніж представити артиста, треба перерахувати його звання. В інших країнах такого немає. Ми ж не чуємо: «Виступає народний артист Великобританії Пол Маккартні».

— Значить, ми опускаємо всі титули й починаємо-начинам розмову. Я впевнена, що музикою ви пронизані наскрізь. Знаю, що у вашій родині не було професійних музикантів, але ваші батьки прищепили вам із дитинства любов до музики. Отже, як у ваше життя увійшла музика?

— Коли мені було чотири роки, я отримав у подарунок програвач і вінілові платівки. Я слухав їх цілими днями, а коли лягав спати, клав собі на груди одну платівку. Відібрати її в мене було неможливо доти, поки я не засну. А вранці, коли я прокидався, знову бігвтік до програвача і слухав, слухав, слухав...

— Зазвичай діти засинають з іграшками, обнімаючи в обнімку з плюшевого ведмедем або з лялькою, а у вас у ролі іграшок були пластинки.

— Саме так.

— Давайте тепер перенесемося з вашого дитинства в більш пізні роки, коли ви приїхали в Ленінград і стали вчитися музиці. Ви пам'ятаєте, яка з ваших пісень стала першим хітом?

— Це важке питання. Розумієте, я ніколи не ставив перед собою мету — написати хіт.

— Напевно, у цьому і криється причина того, що у вас так багато хітів. Ті, хто ставить перед собою завдання написати хіт, як правило, її не виконує. І все ж, коли ви вперше відчували, що пісня вдалася і стала популярною?

— Швидше за все, це сталося за часів, коли я служив у Ленінградському театрі «БУФ». Тоді народилася пісня «Милий, мені дуже сумно було...»

— Я знаю, що в цьому театрі ви служили, будучи студентом консерваторії. Як ви влилися в цей колектив?

— Є в Петербурзі поет Леонід Полів. Я дружив із ним, і ми придумали спектакль, який називався, ні багато ні мало, «Дама з камеліями». Полів запросив мене в «БУФ», щоби я там показав музичну складову вистави. Усім усе сподобалося. З'явилася ідея поставити цю виставу на сцені «БУФ». З якихось причин вистава не був поставлений, але засновник і художній керівник театру «Буф» Ісаак Романович Штокбант запропонував мені залишитися в театрі в якості музичного керівника. Я був молодим, як і мої нові друзі. Нам здавалося, що весь світ належить нам. Ми були зухвалими, десь навіть нахабними. Пам'ятаю, як в 1986-му році

ми ставили спектакль про Епосі Відродження, і тему сухо-го закону, яка була в той час у всіх на слуху, перенесли в цей спектакль. Публіка не сиділа, а лежала під кріслами від сміху.

— Ви писали музику до дитячого спектаклю «Тягни-Штовхай», який був поставлений у Санкт-Петербурзькому театрі «Мюзик-Хол». Розкажіть про це.

— Лев Рахлін (керівник театру «Мюзик-Хол» — прим. Ред.) Запропонував мені написати музику до цієї вистави. Там майже не було монологів і діалогів. Усі артисти — і діти, і дорослі актори — співали. Робота мені далася непросто. Справа в тому, що перший акт я написав, будучи нікому не відомим композитором. Але потім я взяв участь у «Музичному рингу», посипалися пропозиції про виступи на різних майданчиках, я почав гастрювати, і все це стало причиною того, що на твір другого акту в мене просто не було часу. Лева доводилося вдаватися до хитрощів: він під якимись приводами запрошував мене до себе, після чого замикав двері на ключ і говорив, що випустить мене тільки після завершення роботи. Доводилося здаватися. До речі, пісню «Дощі» я записував паралельно з роботою над цим спектаклем. Але сил на все не вистачило, й аранжування для вистави робив уже мій друг Андрій Гололобов. Згодом Лев Рахлін розповідав мені, що спектакль грали величезну кількість раз, і ті діти-актори, які були зайняті в перших виставах, через роки віддавали свої дитячі ролі своїм дітям.

— Ігорю, давайте тепер поговоримо про вашу музику для кіно.

— Моя перша кіноробота (а було це в 1982-му році) була в науково-популярному фільмі «На кому земля тримається». А робота в сьогоденні, великому кіно почалася з Володимиром Бортко, який покликав мене в «Бандитський Петербург».

— Але це був не єдиний проект із Бортко. Як не згадати його роботи і вашу музику до фільмів «Майстер і Маргарита» і «Ідіот»... А є у вас улюблений фільм, до якого ви писали музику?

— Важко сказати. Напевно, найулюбленіший — це той, написання музики до якого мені дуже важко давалася. Я говорю про музику до фільму «Ідіот». Мені хотілося написати прозору музику, у якій буде відобразитися й Петербург дев'ятнадцятого століття, й образ князя Мишкина. Спочатку нічого не виходило. Мені щонаочі снився Достоевський, який глулумився наді мною, показував мені мову, і я прокидався в холодному поту. Була думка подзвонити Бортко і сказати, що нічого не виходить. Але раптом... з'явилися чотири ноти, з яких і почалася музика. У ту ж ніч мені знову приснився Достоевський, але на цей раз він не знущався наді мною, а сказав: «Ну що, очкарику, впорався?» На наступний день я грав цю музику режисерові й не хвилювався, тому що Достоевський її схвалив.

Ігор Корнелюк: творчість як життя

Упорядник *Комарова Анна*

Підписано до друку 30.07.2019. Формат друку 60×90
Папір крейдовий. Друк офсетний. Гарнітура "Century
Gothic"

Ум. друк. арк. 13,44.

Тираж 1000 пр. Зам № 5-12-1811.

ТОВ "Видавництво Дарунок"
044, Київ, вул. Коксохімічна, 13а
Тел. 655-67-65
E-mail: darynok@paper.ua

Віддруковано АТ "Київська книжкова фабрика "КАР-МЄН"
044, м. Київ, вул. Наливайка, 11.
Свідотство ДК №3983 від 22.02.2011 р.
www.blahblah.com

Ця книга — збірка інтерв'ю та цікавих фактів з біографії відомого композитора Ігоря Корнелюка.

«Мені мама колись пояснила, чому розвалився Радянський Союз. Тому що в ньому будували великі плани на майбутнє. Ну не треба будувати ніяких планів! Мама мені казала: «Ігорю, ніколи не думай про завтрашній день. Живи сьогодні. Став плани на сьогодні і виконуй їх — крок за кроком. І тоді подужати сама непідйомна робота». Я часто згадую мамині слова, беручись за такі роботи, як «Майстер і Маргарита». Тому у мене ніколи не було, немає і не буде ніяких планів. Я ніколи не думаю про майбутнє. Я просто живу в своєму світі. І чесно роблю свою справу»

«Дарунок»

ISBN 978-966-xxxx-xx-x

